

ZDF-journalist aan de kant gezet wegens kritiek op interne gang van zaken

7 januari 2026

Het rommelt bij de Duitse publieke omroepen zoals ARD en ZDF. En niet voor de eerste keer. De verstikkende 'linksige' cultuur sluit alles uit dat buiten de voorgeschreven narratieven over klimaat, emigratie of Oekraïne gaat. Steeds meer medewerkers van de NOS van Duitsland komen in morele problemen en kunnen de censuur van 'afwijkende' meningen niet meer verantwoorden.

Verstikkende vooringenomenheid

De tweede Duitse zender ZDF kreeg een golf van verontwaardiging en kritiek over zich heen toen presentatrice Bettina Schausten de overwinning van de conservatieve AfD bij regionale verkiezingen in 2024 duidde als een *“herhaling van 1933”*, het jaar dat de NAZI’s aan de macht kwamen, zij het na verkiezingen, en Adolf Hitler als Rijkskanselier werd gekozen.

[ZDF-presentatrice ziet na overwinning AfD herhaling 1933](#)

In 2024 [tekenden zo’n 100 medewerkers](#) van ARD en ZDF een manifest waarin zij hun onvrede uitten over het stigmatiseren van andersdenkenden. Volgens de opstellers zijn de basisprincipes van de omroepen in gevaar. ARD, ZDF en Deutschlandradio zouden *“sterker moeten nadenken over de waarden en beginselen die zijn vastgelegd in het Interstatelijk Mediaverdrag en ernaar moeten handelen”*. Transparantie en de grootst mogelijke burgerparticipatie zouden hierbij centraal moeten staan. Alleen op deze manier zou *“de publieke omroep weer geaccepteerd kunnen worden en zijn functie in het democratische debat kunnen vervullen”*.

[Medewerkers ARD, ZDF en DLF willen af van wegzetten andersdenkenden](#)

Ook recent opnieuw tumult. Al meer dan 20 jaar werkt Andreas Halbach als onderzoeksjournalist bij het ZDF, het tweede nationale Duitse netwerk, schrijft de [Berliner Zeitung](#). In het kader van een herziening van het staatsverdrag voor de media werd Halbach gevraagd door de regering van Nordrhein-Westfalen om in de ‘Medien- und Kulturausschuss des Düsseldorfer Landtags’ zijn verhaal te doen over de interne gang van zaken bij de Duitse publieke omroepen, en dan in zijn geval het ZDF.

Volgens Halbach heerst er binnen de omroep een sfeer van *“censuur en intimidatie”*. Hij berichtte zijn gehoor van de deelstaat over het gebrek aan interne persvrijheid, over intimidatie en een straf-overplaatsing van een ongewenste medewerker. Toen hij daar intern aandacht voor vroeg werd hij aan de kant geschoven, of in zijn woorden *“kaltgestellt”*.

Het ZDF is de enige publieke omroep naast de Beierse omroep BR die geen redactiestatuut heeft. Dat mag je bedenkelijk noemen. Immers een dergelijk statuut waarborgt de journalistieke vrijheid van de journalist.

De opdracht Duitse publieke omroep volgens het staatsverdrag

De taak van de publieke omroepinstellingen is om door het maken en verspreiden van hun programma's als medium en factor van het proces van vrije individuele en openbare opinievorming te fungeren, en daarmee de democratische, sociale en culturele behoeften van de samenleving te vervullen. ([Bron](#))

Als concreet voorbeeld van censuur noemt Halbach een situatie waarbij hij een reportage wilde maken van een gezin met 3 kinderen en één op komst. Het gezin wachtte al enkele jaren tevergeefs op een nieuwe woning, eentje zonder schimmel aan de muren. Tijdens het lange wachten werd een van de kinderen ziek.

Plotseling kreeg de familie een aanbod voor een nieuwe sociale woning, die ze enthousiast accepteerden. Twee weken vóór de geplande verhuizing werd echter gemeld dat het appartement moest worden gereserveerd voor een vluchtelingengezin dat voorrang had. De vader van het gezin uitte in een reportage van Halbach zijn verontwaardiging over het feit dat ze in het nadeel waren ten opzichte van het vluchtelingengezin. De verontwaardigde reactie moest echter uit de opname worden gehaald. De gemeente had immers het hele voorval tegengesproken, zo de leiding van het ZDF. De voorrang zou zijn gegeven aan iemand in een rolstoel. Navraag bij bureaus bevestigde dat voorrang was gegeven aan een vluchtelingengezin.

De meeste collega's hebben laten weten zich niet te herkennen in de kritiek van Halbach. Maar de meesten van hen hebben geen vast contract en moeten knokken voor elke nieuwe opdracht, aldus Halbach.

Geen omroepbijdrage betalen

Steeds luider worden de oproepen van kritische kijkers en luisteraars om geen omroepbijdrage meer voor alle 'leugens' te betalen. Meer dan 40 miljoen Duitse huishoudens betalen maandelijks €18,36 voor wat men als een onevenwichtige en leugenachtige berichtgeving beschouwt.

In een [recente rechtszaak van een aantal burgers](#) bij de

Bundesverwaltungsgericht in Leipzig waarin zij stopzetting van de maandelijkse betalingen eisten, leverde een gedeeltelijk succes op. In een eerdere rechtszaak in de deelstaat Beieren, waar de klagers wonen, werden eerder de eisen afgewezen. Het Bundesverwaltungsgericht in Leipzig stelde echter in hoger beroep: *“De grondwettelijke rechtvaardiging van de bijdrageverplichting ontbreekt, wanneer het totale programma-aanbod van de publieke omroepen de vereisten voor de opiniematige diversiteit en evenwicht gedurende een langere periode op grove grote manier overtreedt”*.

En daarmee wordt de zaak weer terugverwezen naar de rechter in Beieren.

Niet alleen bij de Duitse publieke omroepen rommelt het. Ook bij de Britse BBC is het goed mis. Daar moest [de top het veld ruimen](#) nadat bekend werd dat zij de toespraak van Donald Trump gehouden op de dag van de ‘bestorming’ van het Witte Huis (6 januari 2021) zo hadden gemonteerd dat het leek alsof Trump tot de ‘bestorming’ had opgeroepen. De montage was onderdeel van een reportage dat voorafging aan de Amerikaanse verkiezingen van 2024. Trump stelt dat de BBC op leugenachtige wijze de verkiezingen heeft willen beïnvloeden en eist een schadevergoeding van € 1 miljard. De director-general Tim Davie en BBC news chief executive Deborah Turness moesten opstappen.

Commentaar

De publieke omroepen in veel Europese landen staan al langer onder druk van kritiek dat de berichtgeving op zijn minst eenzijdig is, maar regelmatig ook leugenachtig. Nog veel mensen vertrouwen op de berichten van deze grote media, of willen deze graag vertrouwen. Maar de onvrede over de journalistieke prestaties van deze omroepen, gelijk ook de kranten, is inmiddels zo groot dat veel mensen zich tot alternatieve kanalen wenden. Het aantal onafhankelijke kanalen is inmiddels niet meer te tellen en hun bereik, alleen al in Nederland, kan makkelijk een miljoen of meer kijkers, lezers of luisteraars bedragen. Menig podcast trekt meer kijkers dan een doorsnee televisieprogramma.

Met de professionalisering van het internet moeten de publieke omroepen nu ook online concurreren, anders dan via de televisie of radiotoestellen waar zij geen concurrentie hebben te duchten. Tegelijkertijd neemt het belang van ‘klassiek’ televisie kijken of radio luisteren in het mediagedrag af. Het strijdveld is nu online, waarin grote en kleine aanbieders hetzelfde beeldscherm moeten delen.

Het is niet ondenkbaar dat onder druk van deze online concurrentie, de publieke omroep zal bijdraaien. Genoeg zal het echter niet zijn. Het hele stelsel zal opnieuw ingericht moeten worden. Netmanagers en de NPO moeten verdwijnen en omroepen moeten hun eigen redactie weer gaan voeren, zonder toezicht van een aan de politiek gelieerd orgaan. Omroepen moeten weer dienstig zijn aan hun kijkers en leden, die via een interne structuur gaan over de inhoudelijke richting van de omroep. De wetgever moet zich beperken tot een aantal randvoorwaarden, waarvan er een moet zijn: waarachtigheid.

Zonder grondige hervorming van het huidige medialandschap zal deze stilaan wegwijnen en de €800 miljoen subsidie parels voor de zwijnen blijken. Hetzelfde geldt ook voor de kranten. Dat die in één of enkele handen zijn is ontoelaatbaar. Een krant moet haar financiële onafhankelijkheid kunnen aantonen. Een krant is geen product, een investeringsobject, maar een peiler voor een functionerende democratie, waarin de burger goed en veelzijdig geïnformeerd wordt en de macht kritisch wordt gevolgd.